

Република Македонија
Институт за фолклор
„МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ Д.О.

Бр. 02-119

04.03 2013 год.

СКОПЈЕ

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ – СКОПЈЕ
ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ – СКОПЈЕ

ИЗВЕШТАЈ
за самоевалуација на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

Скопје, март 2013

I. ЦЕЛИ, НАЧИН НА ОСТВАРУВАЊЕ И ЕЛЕМЕНТИ НА ПРОЦЕСОТ НА САМОЕВАЛУАЦИЈА

Основна цел на самоевалуацијата е да се изврши проценка на квалитетот на наставно-образовниот процес на втор циклус - магистерски студии на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје. Евалуацијата е извршена преку анализа на шест главни параметри кои опфаќаат опис на Институтот, ангажираноста на наставниот кадар, податоци поврзани со студентите, осврт врз работењето на библиотеката и меѓународната соработка на Институтот, влијанието на научно-истражувачката работа во осовременувањето на наставата.

II. ОПИС НА ИНСТИТУТОТ

Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје е една од најстарите институции во Република Македонија, основан на 06.04.1950 година со Уредба број 1183 на Владата на Република Македонија, по предлог на Министерството за наука и култура на РМ (Сл. весник бр. 11/50), како самостојна научна институција со посебен национален интерес, која ќе ги обработува придобивките од духовното и материјалното културно наследство на народите што живеат на нејзина територија. Тогашното именување е: „Фолклорен институт на РМ“.

Во текот на своето постоење и развиток Институтот претрпел неколку трансформации. Од првичното негово именување „Фолклорен институт на РМ“, со Уредба бр. 3447/1 од 26.12.1962 се продолжува со работа на оваа Институција, со измена на името во Институт за фолклор. Во 1963 година од овој Институт се издели во посебна научна институција сегашниот Институт за македонски јазик „Крсте Петков Мисирков“ во Скопје, а Институтот за фолклор ги задржа само чисто фолклористичките области од науката што најдоа одраз во член 9 од Статутот на Институтот (примен од Советот на Институтот на 27.4.1968 година и потврден од Собранието на СРМ со актот бр. 67 од 19.7.1968 година), со кој Институтот за фолклор во Скопје ја продолжи својата дејност како научно-истражувачка Институција. Од јуни 1979 година го носи името Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – по најплодниот и познат собирач на македонското фолклорно и етнолошко богатство од минатото. Со ова именување е регистриран во судот и другите надлежни установи. На 31. 12. 1996 година Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје од Министерството за наука има добиено Решение број 08-4261/1 за исполнетоста на условите за стекнување на својството: Јавна научна установа. Со донесувањето на новиот закон за научноистражувачка дејност, Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ од Скопје работи во согласност со одредбите на овој закон како Јавна научна установа со Статут одобрен од Владата на Република Македонија, број 23-323/9 од 18.02. 1997 објавен во Службен весник.

Основните дејности на Институтот за фолклор се одвиваат почнувајќи од теренските истражувања. Материјалите од теренските истражувања, во институтската научно-стручна обработка се подложни на: регистрирање, чување, заштита, обработка и презентирање. Мултидисциплинарниот карактер на

истражувањата се: собирањето на производите од народното творештво за време на теренската работа, нивната обработка и публикување заради афирмирање на културното наследство кое што се постигнува со нивната презентација, односно дистрибуција во форма на објавени монографии и зборници во Македонија и надвор од неа. Резултатите од истражувањата се презентираат, освен со објавување на научно-стручните изданија: монографии и зборници, исто така, и како презентации, со учества на меѓународни научни собири. Мултидисциплинарниот карактер на истражувањата произлегува од статутарната структура на Институтот за фолклор, професионалната екипираност на Одделите, степенот на стручност на научниот кадар и нивните ангажмани што овозможува интерактивност, транспарентност и научна издржаност.

Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ го издава списанието „Македонски фолклор“, кое е орган на Институтот и излегува два пати годишно, почнувајќи од 1968 година, а последниот излезен број е 68-ми по ред. Од издавачката дејност треба да се спомене едицијата Посебни изданија - има издадено 81 монографија, Библиографија по повод 50 години од формирањето на Институтот за фолклор, колективни монографии посветени на регионалното истражување на фолклорот и етнологијата во Република Македонија; Едициите Песни; Приказни; Легенди; Орска традиција; Фолклорот на иселениците и др.

Почнувајќи од 1968 година Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ од Скопје го организира Меѓународниот Симпозиум за балкански фолклор што традиционално се одржува секоја втора година во Охрид, а последниот симпозиум е 17-то по ред. Трудите се објавуваат во списанието „Македонски фолклор“.

Дејноста на Институтот за фолклор во 2006 година е сообразена со Законот за заштита на духовното културно наследство и се одвива во согласност со препораките на УНЕСКО, инкорпорирани во овој закон. Со Решение од Министерството за култура, Институтот за фолклор е овластен субјект за заштита на нематеријалното (духовно) културно наследство, односно за фолклорните добра (песни, приказни, обичаи и др.).

Во наставниот процес на Институтот се вклучени 10 наставници (7 - научни советници, 2 – виши соработници и 1 научен соработник), 1 соработник (асистент-истражувач).

Просторни и технички услови за студирање

Според документацијата, наставно-истражувачкиот простор е со вкупна површина од 460 м², кои се состојат од приземен дел од 320 м² (17 работни простории, Библиотека, Архив, ходници, санитарен дел, кујна), со потребната опрема и училишен инвентар во предавалните како и со книжен фонд, потоа подрумски простории од 140 м² (4 простории: депо за библиотека, 2 простории за архив и збирки, 1 просторија за изданијата на Институтот и 1 студио за снимање).

Во поглед на техничките можности студиите се изведуваат со постојната опрема која служи и за истражувачки цели: аналогно и дигитално снимање, преснимување, монтирање и репродуцирање.

2. ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ФОЛКЛОР

Дејноста на Институтот за фолклор се изведува во два сектора, и тоа:

1. Сектор за научно-истражувачка дејност
2. Сектор за стручни и административни работи

Секторот за научно-истражувачка дејност е составен од следниве оддели:

1. Оддел за народна литература
2. Оддел за истражување на фолклорот и етнологијата на другите народи што живеат во Република Македонија
3. Етномузиколошки оддел
4. Етнолошки оддел – духовна култура
5. Оддел за истражување на материјалната култура

Сектор за стручни и административни работи го сочинува одделот за стручна и општа (административна, правна, сметководствена и техничка) дејност. Во овој сектор спаѓаат и Библиотеката со фонд од над 10.000 библиотечни единици со стручни и научни публикации од областа на фолклористиката, етнологијата, етномузикологијата и другите сродни науки, како Архив со над 4.000 единици со фонотечен материјал, фотодокументација со голем број на фотоси, збирки со етнолошки и етномузиколошки материјал (делови од носии, музички инструменти и др.).

3. СТУДИИ

Почнувајќи од учебната 2008/09 година Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ има добиено акредитација за студиската програма по Фолклористика од втор циклус - Решение за акредитација донесено од Одборот за акредитација на високото образование (бр. Сл. 12 од 26.02. 2008), а по претходно донесена одлука на Советот на Институтот за фолклор за утврдување студиска програма за овие студии (бр. 02-150 од 15.05.2007) и по дадена согласност на студиската програма од Ректорската управа на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (02-464 од 09.07. 2007), а во 2012 година Министерството за образование и наука на РМ донесува Привремено Решение за почеток со работа на студиската програма од втор циклус последипломски студии по Фолклористика на ЈНУ „Марко Цепенков“ во Скопје (бр. 13-1537/4 од 22. 08. 2012), кое важи до 15.09.2013 година. Во тек е постапка за нова предлог студиска програма од втор циклус – магистерски студии по Фолклористика.

Студиите се предвидени во траење од 1 година – 2 семестра и вкупен број на кредити заедно со изработка на магистерски труд – 60 ЕКТС.

На студентите што во моментот се запишани на последипломски студии по Фолклористика со 4 семестри (неколкумина досега и магистрираа), добиваат Диплома за магистер по фолклористика и се стекнуваат со 120 ЕКТС. Со новата предлог - студиска програма од втор циклус – магистерски студии по Фолклористика, во дипломите на студентите ќе стои истоимената диплома, односно *магистер по фолклористика*.

III. АНГАЖИРАНОСТ НА НАСТАВНИОТ КАДАР ВО ВТОР ЦИКЛУС НА СТУДИИ КОИ ШТО СЕ ВО РЕДОВЕН РАБОТЕН ОДНОС ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ – СКОПЈЕ

Професорите од Институтот за фолклор целосно ги покриваат предметните програми, што се гледа и од предметните програми и наставниот кадар што се доставува при поднесување на проектите за студиските програми по Фолклористика.

IV. СТУДЕНТИ

Од основањето на студиската програма по Фолклористика во Институтот за фолклор во 2008-09 досега се запишани 13 студенти на последипломски студии, распределени по години: 2008-09 запишани 4; 2009-10 запишани 4; 2010-11 – 3; 2011-12 запишани 2 студенти и во 2012-13 година нема запишано ниеден студент. Досега со степен магистер по фолклористика се стекнале 3 кандидати, а има и 2 одобрени магистерски тези, кои се во тек на изработка. Што се однесува до редовноста на полагањето на испитите може да се констатира дека не е многу задоволителна и односот е 50:50. Можно е со новата програма на студиите по фолклористика со модули да се дадат подобри резултати.

Во Институтот за фолклор во периодот од 2008-09 година досега се прифатени 22 теми за докторски дисертации. Од нив 5 се успешно одбранети и кандидатите се стекнале со научен степен доктор по фолклористика, а 17 дисертации се во тек на изработка.

V. МЕЃУНАРОДНАТА СОРАБОТКА

Меѓународната соработка на Институтот е видлива со учествата на наставниот кадар на научни собири во странство, покани како гости предавачи на наш наставен кадар во институти и факултети во странство, организацијата на меѓународниот симпозиум за балкански фолклор, склучените договори за соработка на Институтот со институции во Киев - Украина, Познањ - Полска, Софија – Бугарија, а во тек се и преговори за склучување на други соработки. Меѓународната соработка е видлива и во учествата на наставниот кадар од Институтот во меѓународни проекти, како и публикување во списанија со меѓународна редакција.

VI. БИБЛИОТЕКА И БИБЛИОТЕЧЕН ФОНД И АРХИВ

Институтот за фолклор располага со сопствена библиотека која е релативно добро снабдена со фолклористичка литература од различни области, како во поглед на научни книги, научни списанија, така и сопствени изданија, со вкупен фонд од над 10.000 библиотечни единици. Во последните години може да се констатира и недоволна снабденост со најновите научни достигнувања, што се должи на финансирањето од страна на надлежните министерства. Но, сепак научниот кадар се труди да биде во тек со најновите достигнувања, и преку најразличен вид

гостувања во странство (научни собири, предавања, студиски претстои) успева да набави дел од литературата која исто така им е достапна на студентите.

Библиотеката им е на располагање на студентите, а има и доволен број седишта да можат да работат во библиотека.

Институтот за фолклор располага и со сопствен Архив, во кој се архивирани над 4000 снимени аудио ленти, богат фонд на фото-документација со над 6.000 фотографии, збирки од текстилни предмети, обредни лебови, музички инструменти итн. Она што мора што поскоро да се направи, а што повторно е зависно од финансирањето на надлежните министерства е дигитализацијата, како би се зачувало огромното богатство на духовното творештво, кое е собирано од основањето на Институтот. Немањето согласност за пополнување на работното место архивист од страна на надлежните министерства во РМ ја отежнува работата во Архивот на Институтот за фолклор.

VII. НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА

Од досегашното работење на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ може да се констатира дека има плодна научно-истражувачка работа. Тоа се гледа преку сопствената издавачка дејност, претставена преку списанието „Македонски фолклор“, кое излегува од 1968 година и досега се излезени 68 броја, монографските изданија во едицијата Посебни изданија која до сега има издадено 81 монографија, Едициите Песни; Приказни; Легенди; Орска традиција; Фолклорот на иселениците и др.

Научно-истражувачката работа се гледа и преку објавување на свои трудови од наставниот кадар во различни научни и стручни списанија во странство, во кои голем дел се и со меѓународна редакција.

Во поглед на научно-истражувачки проекти во последните 5 години може да се констатира дека Институтот има реализирано околу 10 проекти, од кои добар дел се веќе публикувани како монографски изданија, дел се отпечатени во списанија, дел од наставниот кадар бил учесник во меѓународни проекти, дел од нив се завршени, а дел се во тек. Во тек се и 11 домашни проекти.

Истражувањата произлезени од проектите значително се користат во предметните содржини, а на студентите им се достапни преку литературата (задолжителна или дополнителна), како и од архивските материјали.

VIII. ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Добиените резултати говорат за високиот степен на компетенција и професионалност во начинот на презентирање на наставните содржини, поттикнување на интерактивноста во текот на наставата кај наставниците вклучени во наставниот процес на Институтот и студентите, што може да се забележи преку предметните содржини, достапноста на студентите до наставниот кадар и вон наставата, како и начинот на оценување.

Компетентноста на наставниците се гледа и преку нивната меѓународна соработка остварена преку учествата на научни собири, публикувањето во странски списанија, цитираните дела од наставниот кадар од Институтот, потпишаните договори за соработка и сл.

Комисијата смета дека има висок степен на вклученост на научно-истражувачката работа во наставата, што се гледа преку предметните содржини, задолжителната и дополнителната литература, и подготвувањето на студентите за научна работа што се гледа и преку начинот на оценување, во кое семинарските работи се дел од оцената, каде што има спој на теорија и практика.

Просторно-техничките услови се на задоволително ниво, пости интернет конекција, а на располагање на студентите се библиотеката и архивот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“.

Наставниот кадар од Институтот за фолклор работи на постојано прилагодување на наставата до студентите, следење на најновите фолклористички достигнувања, кои би помогнале студентите да покажат подобри резултати.

Комисијата смета дека резултатите од овој Извештај би требало да бидат доставени до релевантните институции, како и да бидат истакнати на интернет страницата на Институтот со цел за запознавање на пошироката јавност за квалитетите со кои располага Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ од Скопје.

Скопје, март 2013

Комисија:

Проф. д-р Катерина Петровска- Кузманова (претседател)

Проф. д-р Весна Петреска (член)

Проф. д-р Лидија Стојановиќ-Лафазановска (член)

Проф. д-р Родна Величковска (член)

Марко Петрушевски – студент (член)